

Stop Wapenhandel

Wapenexport naar India en Pakistan

Mark Akkerman, februari 2019

Op het moment is er sprake van snel oplopende spanningen tussen kernwapenstaten India en Pakistan, met wederzijdse militaire aanvallen. De situatie concentreert zich rond de al lang betwiste regio Kashmir. Beide landen zijn vaste klanten bij de Nederlandse wapenindustrie.

De afgelopen tien jaar kocht Pakistan voor bijna 90 miljoen euro Nederlandse wapens, India voor bijna 40 miljoen euro.

Waarde afgegeven wapenexportvergunningen (2008-2017), in miljoenen euro's											
Bestemming	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
Pakistan	4,21	8,67	1,42	0,09	1,15	0,32	2,49	0,87	0,63	69,66	89,51
India	1,47	9,44	2,68	11,61	1,57	0,74	0,28	4,19	6,08	1,15	39,21

Veruit de grootste exportvergunning behelst de uitvoer van twee grote patrouillevaartuigen, ook geschikt voor offensief militair optreden, naar Pakistan in 2017. Deze deal kon op flinke politieke steun rekenen. De Nederlandse ambassadeur in Pakistan was zelfs aanwezig bij het tekenen van het contract met scheepsbouwer Damen.¹ Met deze verkoop werd Nederland in 2017 de derde grootste wapenleverancier voor Pakistan, na China en Rusland.²

Veel andere grote orders draaien om vliegtuigonderdelen en (maritieme) radar- en communicatiesystemen.

Wapenexportvergunningen India en Pakistan (2009 – 2018) >10 miljoen euro			
Jaar	Omschrijving	Eindbestemming	Waarde (€)
2017	Delen voor patrouillevaartuigen	Pakistan	66230000
2011	Kabelbundels voor militaire vliegtuigen	India	10487952
2014	Delen voor militaire vliegtuigen	India	8563381
2009	Delen voor rondzoekradarsystemen voor de marine	India	7515000
2009	Delen voor communicatiesystemen	Pakistan	4707090

1 <https://quwa.org/2017/06/12/pakistan-orders-offshore-patrol-vessel-netherlands-damen/>

2 <http://www.stopwapenhandel.org/node/2206>

Wapenexportvergunningen India en Pakistan (2009 – 2018) >10 miljoen euro			
Jaar	Omschrijving	Eindbestemming	Waarde (€)
2009	Delen voor communicatiesystemen	Pakistan	3961260
2009	Delen van militaire radarapparatuur	India	3564178
2018	Delen voor radar- en C3-systemen	India	3265059
2017	Delen voor patrouillevaartuigen	Pakistan	2221500
2010	Scheepsvoortstuwingsinstallaties	India	1849986
2016	Slipringen voor L70 luchtafweer	India	1763500
2015	Delen voor militaire vaartuigen	India	1544808
2018	Kabels voor sonarsystemen	India	1543586
2009	Vliegtuigmotor t.b.v. MIG29 gevechtsvliegtuig	India	1542790
2009	Delen van long range rondzoekradarsystemen	India	1347820
2018	Delen voor vaartuigen	India	1181915
2015	Kabels voor sonarsysteem	India	1040000

India en Pakistan zijn als landen die al lang met onderlingen spanningen kampen, die met regelmatig tot (beperkte) militaire confrontaties leiden, op zich al controversiële bestemmingen voor Nederlandse wapens. Met name Pakistan kampt daarnaast met mensenrechtenschendingen, problematische verkiezingen en een grote invloed van de krijgsmacht op politiek en bestuur.

Dat beide landen over kernwapens beschikken maakt de situatie extra explosief. Nederland speelt hierbij een onaangename rol: de basis van de Pakistaanse atoombom ligt bij het Almelose bedrijf Urenco, waar de Pakistaanse atoomgeleerde Abdul Qadir Khan de technologische kennis om uranium te verrijken tot splijtstof voor kernwapens stal.³ In 1998 leidden de kernproeven die India en Pakistan hielden tot een Nederlands wapenembargo (officieel een 'vergunningenstop'). Hoewel het ongewenste kernwapenbezit, en de slechte onderlinge verhoudingen, ongewijzigd bleven, werd dit embargo in 2005 opgeheven.⁴ Tot vreugde van de wapenindustrie, die hiermee twee belangrijke klanten terugkreeg.

Twee landen die balanceren op de rand van oorlog met elkaar mogen niet de beschikking krijgen over meer wapens. De steeds verder oplopende spanningen, en de daadwerkelijke wederzijdse militaire aanvallen, vragen om een onmiddellijk moratorium op Nederlandse wapenexport naar India en Pakistan: het bevriezen van bestaande wapenexportvergunningen en het niet afgeven van nieuwe vergunningen. Daarnaast zou de Nederlandse regering met spoed moeten pleiten voor een internationaal wapenembargo.

³ Joop Boer, Henk van der Keur, Karel Koster en Frank Slijper, Greenpeace International, A.Q. Khan, Urenco and the proliferation of nuclear weapons technology, mei 2004

⁴ <http://www.indianet.nl/a010202b.html>